

RBM II, č. 1570 - 1292

Budislava z Louček se svým synem prodává templářům v Čejkovicích vesnici Senstráž.

„Známo činíme, že jsme prodali (*vendidimus*) bratru Ekkovi, komturovi a templářům v Čejkovicích za 155 hřiven stříbra se všemi právy a vším příslušenstvím (*cum iuribus et adtinenciis universis*). A slibujeme témuž Ekkovi tuto vesnici chránit (*libertare*) dle zemského obyčeje (*iuxta terre consuetudinem*) proti nárokům všech našich přátel a všech, kteří by tento prodej napadli. Kdybychom tomuto svému závazku nebyli schopni dostát, zastavujeme (*obligamus*) templářům naši vesnici Hrušky s příslušenstvím, která jim má náležet jako jejich vlastnictví, a to tak dlouho, dokud neodstraníme škodu, která by kupujícímu z výše uvedeného prodeje vznikla.“

1. Jakou smlouvu uzavřela Budislava s čejkovickými templáři?
2. Co byly hřivny stříbra?
3. Co je míněno obratem „prodej se všemi právy a příslušenstvím“?
4. Z jakého důvodu nabízela Budislava templářům zástavu vesnice Hrušky?
5. Jaký další institut by přicházel do úvahy namísto zřízení zástavy?

RBM II, č. 1622 - 1293

„My, Václav, oznamujeme, že jsme prodali (*vendidimus*) Ortlibovi z Rožmitálu za 220 hřiven stříbra a jednu vázu vína rychtu s domem v Nymburku, dále mlýn na Labi u Nymburka, dva svobodné lány a rybník na řece Mrlině a jiná práva k nymburské rychtě náležející, kteréžto nemovitosti na nás spadly (*ad nos devolutum*). Pokud by někdo (3. osoba) na tomto kupci uplatňoval z titulu nabytí mlýna evicki (*eviccio*), před soudem nebo mimosoudně, budiž Ortlibovi a jeho dědicům zaručeno, že ne on nebo dědicové, ale my, resp. naši dědicové máme být pohnáni a že Ortlib s dědici není povinen se z toho mlýna nikomu před soudem zodpovídat. A kdyby někdo prokázal, že má na ten mlýn právo, tomu místo Ortliba či jeho dědiců slibujeme zadostiučinění (*compensare, satisfacere*). A dodáváme, že kdyby Ortlib nezanechal legitimní syny, mají na výše řečenou rychtu nastoupit jeho bratři či jejich dědicové.“

1. Co byste si představili pod obratem „jiná práva náležející k nymburské rychtě“?
2. Jakou cestou získal král Václav II. prodávané statky?
3. Jak byste vysvětlili pojem „evicke“?

CDB IV, č. 220 - 1251

„Smil z Lichtenburka řádně prodává (*rite et legitime vendidimus*) cisterciákům v Altzelle v míšeňské diecézi a za prodané touto listinou prohlašuje jmenované statky se vším příslušenstvím za 900 hřiven prověřeného stříbra pražské váhy. Prohlašuje, že částka byla v převzaté vesnici zaplacená celá poté, co Smil vesnici předal a odevzdal se všemi právy – hmotnými i nehmotnými (*tradita et donata cum omnibus iuribus corporalibus et incorporalibus*) náležejícími k uvedené vsi i se vším příslušenstvím. A aby tato koupě, resp. prodej se těšila věčné platnosti, tak ji Smil nechal posílit zákonem i obyčejem, které se nazývá objezd (*lex et consuetudo circumequitatio dicitur, sive ummerithunge Teutonice, sive obyezda Boemice appellatur*). Nadto se Smil zavázal za sebe i dědice, že proti tomuto trhu nic nepodnikne.“

1. K čemu sloužil tzv. objezd?
2. Stylizátor zde použil výrazu „zákon“. S čím byste jej ztotožnili?

RMB II, č. 1409 - 13. května 1287

„Ojří, nejvyšší komorník království Českého, zvaný z Lomnice, dosvědčuje na Hradě před králem Václavem II., nejvyšším sudím, notářem království Českého a dalšími pražskými úředníky, že prodal věno se souhlasem (*ea consentiente*) své ženy Střezky tak, jak je to uvedeno v zemských deskách (*in registro*), totiž vesnice Přeskač a Chýnov se všemi užitky za 200 hřiven stříbra opatovi Dětřichovi a waldsaskému klášteru. 100 hřiven stříbra již Ojří dostal, zbylých 100 hřiven se opat a konvent zavázali zaplatit týden po sv. Václavovi nejbližší následující. Ojří měl poté v uvedenou dobu statky podle zemského obyčeje obejít (*circuire*) a po tři roky chránit před nároky třetích osob (*per triennium secundum ius terre emendare*). Pokud by Ojří v průběhu správy zemřel, všechny závazky měl převzít jeho syn Smil, což také dosvědčil před Václavem II., nejvyšším sudím, notářem království Českého a dalšími pražskými úředníky. Obě strany výslovně přikázaly všechno zapsat do zemských desek.“

1. K čemu sloužily zemské desky?
2. Proč Ojří k prodeji potřeboval souhlas své ženy?
3. Jak se označuje platba ve sjednaných termínech?
4. Co označuje staročeský výraz „správa“?

č. 279 – O koupi a prodeji domů

„Poté, co Haindlin Lvův, brněnský měšťan, prodal Albertovi S růžovými tkaničkami (rusovlasému?), rovněž brněnskému měšťanovi, svůj dům za 80 hřiven stříbra a přijal od něj na znamení prodeje dva denáry, které se nazývají „goczpfennigc“ a které stvrzují každý trh, veřejně tento prodej odvolal. A to proto, že Albert o své vůli strhnul některé budovy (boudy) ve dvoře domu a Haindlinovi to přišlo líto. Proto Haindlin přišel před městskou radu a před přísěznými vrátil Albertovi denár stvrzující platnost kupní smlouvy a prohlásil, že nechce, aby tato smlouva platila. Současně žádal o nález v tom smyslu, aby Albert zbořené stavby buď obnovil, nebo aby mu je uhradil penězi. Albert sice přijal denár zpět, ale oponoval tím, že boural již vlastní stavby a ne stavby Haindlina. Přesto byl připraven přijmout nález (ať toho či onoho znění) podle spravedlnosti.“

1. K čemu sloužily dva denáry, které zaplatil Albert Haindlinovi?
2. Jakou římskoprávní zásadu hodlal Haindlin porušit?
3. Jak byste situaci rozsoudili, kdybyste byli na místě brněnských přísězných a tedy členy městského soudu?